

Käytännön ohjeita liittyen yhteistoimintaedustajan valintaan

Yhteistoimintalain (334/2007) 2 luvun 8 §:n 2 momentin mukaan, jos yrityksen jonkin henkilöstöryhmän enemmistöllä ei ole oikeutta osallistua luottamusmiehen valintaan, tähän enemmistöön kuuluvat työntekijät voivat valita keskuudestaan yhteistoimintaedustajan, jos heidän enemmistönsä näin päättää. Vaalin tai muun valintamenettelyn järjestävät edellä tarkoitettuun enemmistöön kuuluvat työntekijät siten, että kaikilla tähän enemmistöön kuuluvilla tulee olla tilaisuus osallistua yhteistoimintaedustajan valintaan.

Laissa tai sitä koskevissa esitöissä ei ole määritelty tarkemmin, miten enemmistön enemmistö lasketaan. Kun kuitenkin otetaan huomioon säännöksen sanamuoto ja säännöksen taustalla oleva ajatus henkilöstöryhmän enemmistön oikeudesta valita oma edustaja keskuudestaan tilanteessa, jossa he eivät ole voineet osallistua henkilöstöryhmää edustavan luottamusmiehen valintaan, on yhteistoiminta-asiamiehen näkemyksen mukaan laskennan pohjaksi syytä ottaa henkilöstöryhmän enemmistön suuruus, ei koko henkilöstöryhmän suuruus.

Enemmistön enemmistö ja sen laskenta esimerkin valossa

Jos yrityksen henkilöstöryhmään A kuuluu 100 työntekijää, joista 49 on saanut osallistua työehtosopimuksen mukaisen luottamusmiehen valintaan, muodostavat ne 51 henkilöä, jotka eivät ole saaneet osallistua valintaan enemmistön henkilöstöryhmästä.

Nämä 51 työntekijää saavat halutessaan valita keskuudestaan yhteistoimintaedustajan, mikäli enemmistö 51 työntekijästä eli vähintään 26 työntekijää asiaa kannattaa ja kaikilla enemmistöön kuuluvilla 51 työntekijällä on ollut tilaisuus kantansa esittämiseen.

Järjestettävässä vaalissa on siis saatava tietoon vähintään 26 työntekijältä tahdonilmaisu – esimerkiksi äänestämällä – että he haluavat valita oman yhteistoimintaedustajan.

Jos järjestettävässä äänestyksessä annetaan vähintään 26 ääntä, jotka jakautuvat ehdokkaiden kesken esim. seuraavasti

Ehdokas X	13 ääntä
Ehdokas Y	10 ääntä
Ehdokas Z	3 ääntä

on tahdonilmaisunsa antanut enemmistön enemmistö siitä, että he haluavat oman yhteistoimintaedustajan.

Äänestyksen perusteella työnantajalle ilmoitetaan ehdokkaan X tulleen valituksi.

Jos äännet jakautuisivat seuraavasti

Ehdokas X	10 ääntä
Ehdokas Y	10 ääntä
Ehdokas Z	3 ääntä
Tyhjiä	3 ääntä

Tahdonilmaisun oman edustajan puolesta olisi antanut enemmistön enemmistö (26 annettua ääntä) ja valittava edustaja valittaisiin joko arvalla tai uudella äänestyskierröksellä sen mukaan, mitä ennen vaalia on vaalijärjestyksessä ilmoitettu.

Tarvittaessa vaalit voidaan järjestää myös kahdessa vaiheessa siten, että ensin äänestetään siitä, halutaanko valita oma yhteistoimintaedustaja ja vasta sen jälkeen edustajan henkilöllisyydestä. Tässä tapauksessa riittää, että ensimmäisessä vaiheessa oman edustajan valintaa puoltaa enemmistö 51:stä työntekijästä.